

Bijlage:

Samenvatting Omgevingsvisie Drenthe

Drenthe is de mooiste provincie van Nederland. En dat moet zo blijven! We willen ook in de toekomst blijven genieten van alles wat Drenthe zo speciaal maakt. Maar we willen Drenthe niet 'op slot' gooien. Ook in de toekomst zijn er nieuwe huizen nodig, want we willen prettig blijven wonen. Er komen bedrijven bij, want we willen voldoende werkgelegenheid. De landbouw moet kunnen voortbestaan, wat op sommige plekken vraagt om uitbreiding. En het moet mogelijk zijn nieuwe recreatieplekken aan te leggen, waar we heerlijk kunnen uitblazen of juist sportief kunnen zijn. Nieuwe huizen, bedrijven, boerderijen, recreatieplekken. Waar kan dat wel en waar kan dat niet? Dat is de centrale vraag van de Omgevingsvisie die de provincie Drenthe nu opstelt. Hierin komen goede afspraken te staan over de inrichting van de ruimte. Alleen zo kunnen we er samen voor zorgen dat Drenthe Drenthe blijft. En dat Drenthe blijft bruisen.

Onze kernkwaliteiten

Wat maakt Drenthe zo bijzonder?

Om te beginnen hebben we onszelf de vraag gesteld wat Drenthe zo bijzonder maakt. Die vraag hebben we ook voorgelegd aan allerlei organisaties en uiteraard ook de inwoners van Drenthe. Dit kwam eruit: rust, ruimte, natuur, landschap, oorspronkelijkheid, kleinschaligheid, naoberschap, menselijke maat en veiligheid. We noemen dit de kernkwaliteiten van Drenthe.

Onze opgave

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen tot 2020?

We hebben ook in beeld gebracht wat de belangrijkste ontwikkelingen in Drenthe zijn waar we tot 2020 rekening mee moeten houden. Allereerst is dat de omvang van de bevolking. Tot 2020 blijft het aantal inwoners van Drenthe groeien, zo is de verwachting. De groei gaat wel steeds langzamer. Daarna gaat het aantal inwoners dalen. Dit betekent dat er tot 2030 meer huizen nodig zijn, daarna neemt de vraag naar woningen af. Een andere belangrijke ontwikkeling is de klimaatverandering. Het wordt in Nederland warmer, maar ook natter. Extreme neerslag komt vaker voor. Om droge voeten te houden, moeten we in Drenthe grotere hoeveelheden neerslag snel kunnen verwerken. Verder moeten we gaan nadenken over andere vormen van energie. We zijn nu nog sterk afhankelijk van fossiele brandstoffen, maar die raken in de toekomst op. Daarom moeten we toe naar een duurzame energievoorziening. Tot slot moet Drenthe de omslag maken naar een kennis- en netwerkeconomie. Alleen zo houden we ook in de 21^e eeuw voldoende werkgelegenheid voor onze inwoners.

Onze ambitie

Wat willen we met Drenthe?

Belangrijk is natuurlijk ook de vraag welke kant we met zijn allen op willen met Drenthe. Hierover hebben we uitgebreid gesproken met organisaties, instellingen, bedrijven en burgers. Wij hebben gemerkt dat veel mensen het met ons eens zijn dat Drenthe moet blijven bruisen. Drenthe moet een provincie blijven waarin het goed wonen en werken is en waar voldoende te doen is voor jong en oud. De kernkwaliteiten van Drenthe moeten we behouden en waar mogelijk versterken. Tegelijkertijd blijven nieuwe ontwikkelingen mogelijk, maar ze moeten passen bij deze kernkwaliteiten. Drenthe moet zich kunnen ontwikkelen, maar moet wel Drenthe blijven.

Onze strategie

Hoe willen we dat bereiken?

Bij het inrichten van Drenthe kijken we welke functie waar mogelijk is. Net als bij het inrichten van een huis, waarin je aparte ruimtes hebt om te koken, om gezellig bij elkaar te zitten, om te douchen en om te slapen. Voor Drenthe hebben we eerst gebieden aangewezen waar één functie de hoofdfunctie is. Dat kan zijn stad, water, natuur of landbouw. In deze gebieden krijgt de hoofdfunctie de kans om zich te versterken. Dus in een gebied waarin natuur de hoofdfunctie is, mogen in principe geen nieuwe huizen worden gebouwd en mogen landbouwbedrijven niet uitbreiden. Daarnaast hebben we gebieden aangewezen waarin verschillende functies op slimme wijze worden verweven. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een combinatie van landbouw, natuur, water en recreatie.

Daarnaast willen we de ruimtelijke kwaliteit van Drenthe versterken. Dat houdt onder andere in het zorgvuldig gebruik maken van de ruimte. Dat kan volgens ons het beste door te bundelen.

Oftewel: woningen bouwen in bestaand bebouwd gebied, nieuwe landbouwbedrijven in landbouwgebied, enzovoorts. De ruimtelijke kwaliteit wordt ook beter door de kernkwaliteiten te behouden en waar mogelijk te versterken. Daarvoor hebben we de kernkwaliteiten vertaald in handzame begrippen.

Kernkwaliteiten	Handzame begrippen bij het inrichten
Rust	Stilte en duisternis
Ruimte	Openheid van het landschap
Natuur	Natuur binnen de Ecologische hoofdstructuur
Landschap	Diversiteit en gaafheid van landschapstypen
Oorspronkelijkheid	Cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden
Veiligheid	Sociale, externe en verkeersveiligheid
Naoberschap Menselijke maat Kleinschaligheid (Drentse schaal)	Leefbaarheid Passend bij Drenthe

Uitwerking van de strategie

Wat stellen we concreet voor?

Hieronder benoemen we per thema in het kort wat onze ambitie is en wat onze belangrijkste voorstellen zijn.

Landschap

De kwaliteit van het Drentse landschap is erg belangrijk voor de aantrekkelijkheid van het wonen, werken en recreëren. Deze kwaliteit moeten we koesteren. Onze voorstellen:

- De afwisseling van het landschap behouden.
- Karakteristieke elementen in het landschap bewaren of herstellen.

Stedelijke netwerken

De steden binnen de stedelijke netwerken zijn vanwege hun voorzieningen en evenementen van grote betekenis voor het leefklimaat. Wij willen dat de Drentse steden zich kunnen doorontwikkelen.

- Drentse steden moeten beter bereikbaar zijn via de weg en het openbaar vervoer.
- Woningen bouwen in en bij de steden, tenzij uitbreiding onwenselijk is.
- Overstappunt op openbaar vervoer bij De Punt, waar wegen en spoor samenkomen.
- Steden aantrekkelijker maken met duidelijke identiteit.

Watersysteem

Wij streven naar een robuust watersysteem dat voldoende en schoon grond- en oppervlaktewater kan bieden, ook als het klimaat verandert. Wateroverlast en watertekorten moeten beperkt blijven.

- Grotere grondwatervoorraad onder het Drents Plateau, voor drinkwater, landbouw en natuur.
- Versterken van beekdalen voor waterafvoer.
- Geen wonen en werken in de beekdalen.
- Beekdalen krijgen ook natuurfunctie en/of landbouwfunctie.

Natuur

Wereldwijd neemt het aantal soorten dieren en planten af. In Nederland zijn afspraken gemaakt om natuurgebieden aaneen te koppelen. Zo kunnen we de kansen voor de natuur verbeteren.

- Grotere natuurgebieden koppelen als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur.
- Gemeenten worden verantwoordelijk voor kleinere natuurgebieden.
- Minder, maar wel betere verbindingen met andere natuurgebieden.
- Bij het verbinden van natuurgebieden wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de beekdalen.
- Natuurgebieden worden minder kwetsbaar voor klimaatveranderingen door 'klimaatmantels'.

Landbouw

We willen de Drentse agribusiness in staat stellen haar positie op de Europese en wereldmarkt te versterken.

- Landbouw krijgt ruimte om te groeien in speciale landbouwgebieden (zie kaart).
- Geen nieuwe intensieve veehouderijbedrijven.
- Glastuinbouw wordt gebundeld in Klazienaveen, Het Rundedal en Erica.
- In de Veenkoloniën komt een proefgebied voor de landbouw, om innovaties te testen.
- Grootschalige industriële ontwikkelingen worden geconcentreerd op locaties waar dit kan.

Stadsrandzones

Door de ontwikkeling en uitbreiding van de steden zijn in de loop der tijd nieuwe stadsranden ontstaan. Voorkomen moet worden dat deze stadsrandzones verrommelen.

- De beeldkwaliteit van de stadsranden wordt versterkt.
- Recreatie wordt gestimuleerd in de buurt van toeristische netwerken.
- Stad en omgeving worden op natuurlijke wijze verbonden.

Wonen

Wij hebben de ambitie om Drenthe als woonprovincie te versterken met aantrekkelijke, gevarieerde en leefbare woonmilieus die voorzien in de woonvraag.

- Gemeenten maken afspraken over soort en aantal woningen.
- Bestaande woningen worden aangepast aan nieuwe woonwensen.
- Nieuwe vormen van wonen, met experimentele architectuur.
- Permanente bewoning van recreatiehuizen alleen bij hoge uitzondering.

Vitaal platteland

De landbouw is nog steeds een belangrijke pijler van de plattelandseconomie. Het 'medegebruik' van het platteland door de gehele samenleving wordt echter steeds groter.

- Versterken van niet-agrarische activiteiten.
- Gemeenten mogen beslissen over het gebruik van vrijkomende boerderijen.
- Geen (weide)winkels en nieuwe bedrijventerreinen in landelijk gebied.
- Bedrijven in landelijk gebied bij uitbreidingsplannen verplaatsen naar bedrijventerrein.

Recreatie en toerisme

Drenthe wil een topspeler zijn op de (binnenlandse) toeristische markt. Het toeristische aanbod van Drenthe moet gevarieerd en onderscheidend zijn en van hoogwaardig niveau.

- Ruimte voor grootschalige attracties in Zuidoost-Drenthe.
- Meer kleinschalige recreatiemogelijkheden bij de randen van de steden.
- Versterken van bestaande bedrijven voor toeristische overnachtingen.
- Openbaar vervoer belangrijker rol voor toerisme.

Duurzame energievoorziening

Wij willen een energiehuishouding die duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar is en een minimum aan broeikasgassen uitstoot.

- Overgang naar duurzame energiebronnen, zoals wind- en zonkracht.
- Productie van energie uit groene grondstoffen (biomassa)
- Steden, dorpen en bedrijventerreinen gaan voorzien in eigen energiebehoefte.
- Oostelijk deel olieveld Schoonebeek vrijhouden voor oliewinning.

Cultuur en sport

Sport ondersteunt het streven naar een bruisend Drenthe. Wij streven naar een hoogwaardige culturele infrastructuur en naar grotere deelname van de Drenten aan kunst en culturele activiteiten.

- Drenthe uit laten groeien tot dé sportprovincie van Nederland.
- 'Beweegparken' voor wielrennen, atletiek, motorsport, outdoorsporten en paardensport.
- Meer culturele voorzieningen en activiteiten in Zuidoost-Drenthe.
- Ondersteunen binnensteden met bruisend cultuuraanbod.
- Toegankelijk maken cultuurhistorische gebouwen en monumenten.

Onze gebiedsopgaven

Uitwerking in de regio

Voor enkele gebieden in Drenthe hebben we samen met andere organisaties gebiedsopgaven uitgewerkt. Daarmee kunnen we beter aansluiten op specifieke ambities en kansen.

Groningen-Assen

De regio Groningen-Assen is het meest verstedelijkte gebied in Noord-Nederland. Het wonen en werken in deze regio blijft geconcentreerd in de steden Groningen en Assen. Voor het Drentse deel van de regio is er verder een woningbouwopgave vastgesteld voor de kern Roden. De regio moet in onze ogen vooral zorgen voor een goed functionerend verkeer- en vervoersysteem. Dat is nodig voor de te verwachten groei in economie en bevolking.

- Eerste tramlijn (Hoofdstation-Zernike) doortrekken tot De Punt, met aansluiting op Assen.
- Assen positioneren als 'hoofdstad', met historisch bestuurscentrum.
- Assen moet zich ontwikkelen als aanvullend op Groningen, met unieke woonmilieus.
- Stadsbedrijvenpark herontwikkelen tot woonwijk.
- Internationale uitstraling voor Assen-Zuid.
- Visie ontwikkelen op Assen in relatie tot nationale landschap Drentsche Aa.

Drentse Zuidas

De Drentse Zuidas is onderdeel van een internationale transportverbinding die loopt vanaf de Randstad, via Zwolle, richting Duitsland en Noordoost-Europa. Dit biedt de nodige ontwikkelingskansen voor de regio. De vier stedelijke kernen binnen de Zuidas (Emmen, Coevorden, Hoogeveen en Meppel) zijn economisch gezien vergelijkbaar.

Zuidoost-Drente (Emmen-Coevorden)

In Zuidoost-Drenthe gaat de bevolking minder hard groeien of zelfs dalen. De werkgelegenheid is hier lager dan in de rest van de provincie. Er zijn goede kansen voor voorzieningen voor duurzame energie.

- Effecten bevolkingsafname in beeld brengen.
- Zuidoost-Drenthe krijgt voortrekkersrol bij duurzame energie.
- Emmen positioneren met label 'vermaak' (dierenpark, theater, sport).
- Coevorden positioneren met label 'vesting'.
- Werkgelegenheid versterken, samen met onderwijs en bedrijfsleven.
- Bereikbaarheid verbeteren door aansluiting op Duitse snelwegen en betere treinverbinding.
- Dierenpark moet ook na verplaatsing verbonden blijven met centrum.

Hoogeveen

Hoogeveen is door zijn ligging aan de A28 en A37 een logistiek centrum voor de wegtransport. Verder werkt Hoogeveen hard aan het wonen en verblijven in het centrum.

- Hoogeveen positioneren met label 'centrum'.
- Unieke woonmilieus creëren, passend bij de gebiedskenmerken.
- Culturele voorzieningen in Hoogeveen versterken.

Meppel

In Meppel is de ligging aan het water van groot belang, zowel voor de werkgelegenheid (watergeboden bedrijven) als het toerisme (pleziervaart). Meppel beschikt over de grootste binnenvaartcontainerterminal van Noord-Nederland. De binnenstad is kleinschalig en wordt hoog gewaardeerd.

- Positioneren Meppel met label 'gezellig/varen'.
- Culturele voorzieningen in Meppel versterken.

Hondsrug

De Hondsrug, de zandrug die zich uitstrekt van Emmen tot de stad Groningen, is een markant onderdeel van het Drents Plateau. Door zijn hoge ligging is de Hondsrug bepalend geweest voor de inrichting van de provincie. De Hondsrug is belangrijk voor de cultuurhistorie, het landschap en de archeologie.

- De identiteit van de Hondsrug versterken, onder meer door de samenhang in de lengterichting te verbeteren.
- De Hondsrug moet belangrijker worden voor de recreatie en het toerisme.
- Via het 'Hondsrugspoor' de historische en geologische betekenis van de zandrug uitdragen.
- De Hondsrug moet het eerste Nederlandse Geopark van UNESCO worden.
- Via een kunstproject de identiteit van het gebied rond de N34 (Zuidlaren-Coevorden) versterken.

Provinciale rol

Wat regelt de provincie wel en niet?

In deze omgevingsvisie hebben we enkele belangrijke opgaven voor onze provincie op papier gezet. De vraag wat onze rol wordt bij deze opgaven, willen we pas beantwoorden nadat we met onze partners over de richtingen en opgaven in deze omgevingsvisie hebben gesproken.